

J O U I.
ANUL VII.

VOIESCE
SI VEI PUTÈ.

ROMÂNULU.

4 IULIU 1863.
ANUL VII.

LUMINEZĂ-TE
SI VEI FI.

Va eși în toate zilele afară de Luni și a dona-ți după Serbătorii.

Abonarea pentru București pe an	128 lei
Șase luni	64 —
Trei luni	32 —
Pe lună	11 —
Ună esemplară	24 par
Inscuțările linia de 30 litere	1 lei
Inscuțări și reclame linia	3 lei

DIARIU POLITICU, COMERCIALE, LITERARIU.

(ARTICOLELE TRAMISE SI NEPUBLICATE SE VORU ARDE.)

Direptoriul diariului: C. A. Rosetti. — Gerante raspundetoriu: Anghelū Ionescu.

Pentru abonare și reclamări se voru adresa la Administratoriul diariului D. C. D. Aricescu, Pas. Român No. 13.

Abonarea pentru districtu pe an. 152 lei
 Șase luni 76 —
 Trei luni 38 —
 Abonamentele începula 1 și 16 ale fie-cării lune
 Ele se facu în districte la corespondinții diariului și prin poste.
 La Paris la d. Hallegrain, rue de l'ancienne comédie, 5; pe trimestru 20 franci.
 In Austria la direcțiile postale și la agențele de abonare, pe trimestru 10 florinți argintu valută austriacă.

OSOIU, moșia a Statului, s'a datu de către călugării străini, suptu nume de schimb, d-lui Vornicului N. Doacan. Acesta spoliare a averilor Statului s'a făcutu, în contra legilor ș'a ordinațelor de către unu tribunalu, care încă a recunoscutu prin actū judecătorescu pe călugării străini PROPRIETARI DE VECI ai averilor române.

Ministeriul scie, și confirmă prin tăcerea sa, spoliarea averilor Statului și dreptul datu călugărilor străini de proprietari de veci ai averilor națiunii române. Cine dă Moșia cea mică este învederatū că va da și moșia cea mare.

Domnule Redactori,

De și nu mi s'a cerutū încă impositile pe anulū curinte, declarū prin acesta cui se cuvine că nu voiū plăti mai multu de cătu pe doue luni, lanuarii și Fevruariu.

Primiți, d-le etc. *Dimitrie Gheorgescu, Comerciantu*

REVISTA POLITICA.

BUCURESCI, 3/15 Cuptorū.

Publicămū mai la vale uă rectificare în privința celor ce dăserămū alaltă-eri despre ruperea piciorului socii pianistului Nesslern prin resturnarea diligenței. Acesta datoră însă implinită în cătu privesce acestū casū, nu ne opresce d'a susține tōte căte dăserămū despre diligențe, despre reaua organizare a acestui serviciū și despre necontenitele lorū resturnări și pericle la carū suntū espuși cei cari căletorescu cu diligențele cele vechie.

Despre potopulū din România de peste Milcovū n'avemū încă nici uă scire și vedemū cu mare întristare că *Monitoriulū* nu deminte acea dureroasă scire nici dacă este adeveratū nu ne spune nimicū despre gradulū reului și despre mesurile ce a luatū administraținea pentru împucinarea lui și pentru ajutoriulū celorlū bintuiți.

Nici despre cea laltă nenorocită scire despre care vorbirămū erī, despre lupta între Poloni și Romāni, n'avemū încă nici uă scire. Se sperāmū că se va dovedi că n'a fostū adeveratū, celū pucinū că sângele n'a cursū din nici uă parte.

Publicămū mai la vale unū articlu, un studiū suptū titlu „Responsabilitatea funcționarilor” și renumitulū articlu din diariulū *La France, Roma și Cathaginea* despre care vorbirāmū eri. Recomandāmū cu dinadinsulū atențiunii cititorilorū nostrii amindoue aceste articule.

Diariulū *Independința Belgică* de la 8 Iuliu, publică următoriele linie suptū rubrica, „se scire din Bucuresei Gazetei naționale din Berlin.”

„D. Barbu Bellu este numitū ministru alū Justiției.

„Doue proclamațiuni s'au afișiatū suntū căte-va zile în colțurile ulițelorū și n' casarme. Cea d'anteiū așia poporulū la rescōlă contra guvernulū; a doua îndemna pe soldați a nu se bate contra fraților lorū. Autoritatea le a rădicatū, și n'a urmatū desordine.

„Principele Cuza a priimitū uă epistolă supscrisă: „Tribunalele secretū din Bucuresei.” Ea previne că de se va proclama dictatura se va aplica articlulū 7 ce dīce: — „Culposulū va fi pedepsitū cu mōrtea.” Acesta nu dovedesce că este n' adevērū unū tribu-

nale secretū, darū acea epistolă este, ca și cele doue proclamațiuni, unū semnū despre starea spiritelorū.”

Avemū datoră a denunția pentru a le spulbera prin lumină asemeni rāte-ciri, neadeveruri, sau calomnie. Scimū și noi că s'au respāditū în Bucuresei astū-felū de neadeveruri, pe cari le-amū desprețuitū; cāndū însă ele se reproducū și n' foiele străine, este uă datoră se le denunțiamū, ca se scia tōți că n'au fostū nici uă proclamațiune și mai pucinū încă acea infamă epistolă. Darū situaținea este critică, darū la ordinea dīlei a fostū și este otārirea d'a o combate ș'a o învinge pe calea legale, prin resistanța legale. Precumū suntū omenī rāteciți, timpīți, ca se nu ne servimū cu alte espressiuni, cari producū situațiunile critice, potū fi și alți, sau tōtū acei-a, cari se voiescă a vedē proclamațiuni și epistole de felulū acelorā de cari vorbesce corespondința de mai susū; se pōte încă s'ajungā cu rātecierea pān'a și face ei înșii asemena proclamațiuni sau epistole. S'au vedutū în tōte țerele asemeni încercări criminale, și din nenorocire vedurāmū noi înșine de la 1859 și pin'acumū mai multe comploturi și rescōle, darū tōte inventate și pin' n' s'firsitū mai multū sau mai pucinū demascate și nferate de opiniunea publicā, ba încă chiarū de sentințe judecătoresei, precumū au fostū complotulū de la 28 Septembrie 1859, tōtū de suptū ministeriulū N. Crezulescu, și celū de la 24 Ianuariu 1862, de suptū ministeriulū d-lui Catargi. Dacă însă ministerele d-lui N. Crezulescu au nenorocire d'a fi bāntuite d'asemeni inchipuite rescōle; dacă în cea d'anteiū guvernare a sa, a avutū nenorocirea a fi bāntuitū de rescōla cu urzice, din satulū Besdatū, de rescōla cu palme și tulumbe din ulița Rāchtivanu, de rescōla cu bātāi a lui Eliade bācanu; de rescōla d-lui Ferichide care s'a terminatū cu perderea tingirilorū, hamurilorū, ceasornicelorū ce i s'a rāpitū de cătrā gendarmii poliției, și de rescōla de la 28 Septembrie care s'a terminatū cu sentința curțilorū unite, suptū care a fostū sdrobotā; dacă, dīcemū, suntū omenī cari suntū astū-felū urmāriți de fatalitatea unorū rescōle inchipuite, a-cēsta dovedesce din contra că națiunea rabdā fōrte, și scie adesea a nvinge fatalitāțile prin protestări și resistanțe legale. Facā cerulū c'aceste lecțiuni se lumineze și pe cei cari nu se simptū în stare d'a pescui de cătu în ape turburate, pe cei cari recunoscū înșii că nu potū juca unū rolū, nu potū fi ceva decātū prin neadeveruri și calomnie. Earū dacă cangrena i-a coprinsū atātū în cătu nu se mai potū vindeca, apoi se profitāmū și d'acēstā ocaziune spre a le mai spune că tōte încercările lorū suntū deșerte. Națiunile, le mai repețimū, nu facū revoluțiuni atuncī cāndū le dorescū inimicii lorū și nu le facū nici uă datā la dīle și la ore lipsate ș'anunțiate de mai nainte. Cāndū le facū ele și-alegū dīua și ora lorū, ș'acea dī și orā este tōtū deuna acea-a la care nu s'acceptā inimicii lorū, acea-a tocmai cāndū ei suntū mai liniscīți și mai sicuri de triumfulū lorū.

Pe lingā *Romānulū* de astā-dī avemū ocaziunea se dāmū cititorilorū nostrii unū *Apelū* ș'unū proiectū pentru reformarea teatrului *Romāni*, adresatū guvernulū și națiunii de dd. Pascaly și Dimitriade. Romāni sciu d'ajunsū că Teatrulū este scōla cea mai de căpeteniā a unei națiuni. Sciu că, cumū este națiunea astūfelū este și teatrulū ei, și cei cari nu sciu potū vedē că tōte guvernele cele rele au lovitū scōlele, și mai cu sēmā scōla cea mare, Teatru. Vomū vorbi la timpū și pe largū despre acēstā mare cestiune. Pentru astā-dī ne mārginimū a recomanda și guvernulū și mai cu sēmā publiculū apelulū acestorū artistī romāni, ș'a le aduce aminte că cei cari nu vorū susține și nu vorū rădica teatrulū, dovedescū că nu vorū luminarea, moralisarea, desvoltarea și rădicarea națiunii Romāne.

RESPONSABILITATEA FUNCȚIONARILORU.

In urma conflictulū ivitū în sesiunea trecutā între puterea legislativā și cea executivā, lucrurile au mersū atātū de departe, în cătu se pare că în curindū, nu mai departe de sesiunea viitorā a legislativei o se se închāie ore-cari socotele între dīnesele, și o se se determine într'unū chipū mai precisū controlulū celei d'antiū asupra acțiunii celei de alū doile. De acea-ni se pare că nu e fără interesū a cerceta și noi acēstā cestiune: — Responsabilitatea funcționarilorū.

Mai antiū facemū uă distincțiune, bine determinatā, între puterea principelū sēmā a regelū și puterea ese-

cutivā. Cea d'antiū e afarā din ori ce raspundere, fiindū că e afarā din ori ce activitate, din ori ce amestecū în lucrările veri uneia din cele trei puteri constitutive ale statulū, legislativā, executivā și judecătorescā. Puterea principelū sēmā a regelū e uā putere neutrā. Ea are cea mai sublimē și cea mai puternicā misiune, ce geniulū omului a pututū se descopere și se-i dē, — ecilibrarea celorlū-alte puteri în modulū urmātorū: decā puterea legislativā ajunge se se facā vemetātōriā prin împrotivirea ei la progresū, o disolve; decā cea executivā, adicā puterea ministeriale ese din marginile legalitāții, amenințā cu arbitrarulū și cu violințele ei, destituie pe ministri; și în fine decā puterea judecătorecā ajunge se se facā asupritōriā și crudā, aplicāndū asupra faptelorū individuali pēdēse generale fōrte aspre, stīmpērā acēstā cruțime prin dreptulū sēmā de grațiā. De acea-a potrivitū cu acēstā înaltā și prē puternicā misiune, principele sēmā regele constituționale nu este raspundetoriū, și prin urmare ese neviolabile.

Tōtā raspunderea darū remāne asupra puterii executivē, prin care înțelegemū pe ministri cu tōți funcționari, pinā la cea mai diu urmā trēptā. Chiarū pentru cuvintulū că principele sēmā regele nu e responsabil, ministrii și numai ei singuri suntū uniculū resortū alū execuțiunii. Principele sēmā regele nu pōte se propuiā nimicū directū, ei numai prin ministri sei; nu pōte se dā nici uă ordine fără ca contrasemnāturele ministrilorū se dē națiunii cuvonita chidāșā de raspundere.

Cāndū darū în diferitele Chartē constituționale vedemū dīcīndu-se: că persōna principelū sēmā a regelū e neviolabile și sacrā, că ministri suntū raspundetori, că puterea executivā e numai a regelū sēmā a principelū, sēmā ca principele ori regele guvernā dinpreună cu ministri sei; fiindū că trebuie se înțelegemū într'unū chipū raționabile, trebuie se înțelegemū în chipulū urmātorū: Pentru ca ministri se fiā raspundetori, trebuie se aibā uā putere propriā a lor și actele lorū se fiā rezultatulū acesteī puteri. Dacă ei n'arū ave asemene putere, dacă ei arū fi nișce instrumente pasive ale voinței principelū sēmā regelū, responsabilitatea lorū ar fi unū ce, așiu dīce pușinū numai nedreptū, ci absurdū; în acēstū casū raspunderea raționabile ar privi numai pe principe sēmā pe rege. Prin ideia darū că puterea executivā este numai a principelū sēmā regelū sēmā celū guvernā dinpreună cu ministrii, trebuie se înțelegemū, suntemū nevoiți se înțelegemū, dreptulū necontabile alū principelū sēmā regelū ca se alēgā și se numescā ministrii pe acele persōne în cari elū are încredere, și acēstū dreptū numai; erū nu și amesteculū sēmā directū în lucrările puterii executive. Acumū acēstū dreptū, de și restrīnsū de aprobarea directā a camerei, prin darea președintelū ministrilorū, și indirectā, fiindū că ministri trebuie se aibā încrederea camerei, însă nu e unū dreptū ilusoriū. Intr'adeverū nu e cu puținā se presupunemū ca prin-

cipele sēmā regele nu va putē gāsi în l'ruā națiune intrēgā dōce omenī în cari se-și pōtā pune confindințe sa, și cari și ei din parte-le se se bucure de încrederea camerei cumū dīce lordulū *Brougham* (constituțiunea britanicā); mai cu sēmā cānd pe acēstā camerā principele sēmā regele pōte se o disolvā, spre a face apelū la națiune cāndū i va pārea că nu e favorabile intereselorū naționale. A presupune acēsta, va se dīcā a presupune sēmā că numai este interesulū naționale luatū în vedere, sēmā ca represintanții națiunii și alege-torii lorū, că națiunea legale, într'unū cuvintū, e contra națiunii luatā în masā; și în asemeni nenorocite epoce de tranșiune scimū ce rāpede și cătu de teribile se deslēgā cestiunile politice.

Așia darū, dacă ministri și numai ei singuri au resortulū execuțiunii, urmēzā neaperatū că numai ei suntū raspundetori pentru actele din cea mai înaltā trēptā a puterii executive.

Darū de ce felū de naturā e acēstā raspundere? Ea nu pōte se fiā de uā naturā deosebitā de a atribuțiunilorū lorū. Legea le dā în mână puterea publicā, prin urmare ei raspund de abuzulū ce vorū fi făcutū de acēstā putere, de reaua ei întrebuițare, de actele lorū ilegale, vemetātōrie interesulū publicū. De asemene naturā suntū, de exemplu, următoriele acte și fapte: unū resbelū fără cuvintū sēmā vemetātōriū; închiāițarea unū tractatū vemetātōriū intereselorū morali sēmā materialī ale națiunii; rele sēmā neregulate operațiuni de financie, cumū aședări de impositē, stringerea și cheltuiela lorū, în contra legii budgetelorū, și diferite alte operațiuni cumū imprumuturi și transformări ale datoriei publice, cari vēmā creditulū; introduce-re de forme rele sēmā periculose în administrarea justiției; într'unū cuvintū, ori ce lucrare a lorū, în virtutea puterii ce le autorisā legea, care ar vēmā națiunea, ar asupri și împila pe cetățāni, fără se fiā cerutā de interesulū publicū.

Acēsta e adevērata raspundere a ministrilorū dinaintea camerei legislative. Ea se pōte resuma în doue categorie: Abusū sau rea întrebuițare de puterea lorū legale; și Actele ilegale vēmātōrie interesulū publicū, fără se aibā vr'unū raportū directū cu particulari.

În tōte casurile ce potū intra în aceste douē categorie, ministrii suntū raspundetori cătrā camērā, care-i acusā și-i trāmite în judecata curții de Casațiune.

Acumū din natura lucrurilorū, acusarea ce pōte face camera, are uā latitudine iōrte mare, și nu e cu puținā ca legea asupra responsabilitāții se coprinđā amēnunte ca legea de dreptū comune; căci mediulōcele ministrilorū de a elude legea, de a face abuzū de puterea ce le da ea, de a face acte vemetātōrie interesulū generale alū societății, sunt atātū de multe, în cătu nu stā în puținā unei legi se le enumera. De acea, mai în tōte acūsările, făcute ministrilorū, de camera co-

munilor în Anglia, unde mai cu seamă c obiceiu se se țină de aplicarea literale a legii, cându e vorba de legea comune, nu se vedu indicate delictele ministrilor de cătu prin numirile generali de — *high treason, high crimes, misdemeanors, alleged malversation, bribery*, înaltă trădare, crimă mară, vinovată condută în administrare, subornațiune, care toate însemneză crime, delicta în funcțiuni, daru nedeterminate. Și aceste acuzări sunt în forțe mare număr și urmate în cursu de unu îndelungu timp, după cumu o se avem ocașiune să vedem, ca se merite a fi citate ca uă practică statornică.

Trebuie se mărturim că garanția literii legii nu existe pentru ministri. Acesta însă nu se pôte considera ca unu ce arbitraru, ci ca uă necesitate crudă, a cării gravitate se micșorează prin solemnitatea formelor și prin înaltul caractere al judecătorilor, ce sunt chiamăți se pronunțe asupra ministrilor.

Međiuloculu de procedere pentru acuzare trebuie se fiă cătu mai speditivu, din cauza puterii ce au ministri în afară, unde potu se face turburări, și chiaru asupra camerei, pe care potu se o închidă, câte uă dată chiaru se o amenințe.

— În Anglia se urmază astifelu. După ce camera se invoiesce ca se acuse pe ministri, unu membru îi acuză dinaintea iei de înaltă trădare seú de óre-cari crimă mară, susține acuzarea sa cu doveđi și propune ca se de în judecată. Atunci dacă camera crede destoinice temeurile acuzării și priimesce propunerea, membrulu care a acuzat este îndată orânduit se mergă la camera lordilor, ce singura e chiamată a judeca pe ministri, și se-i acuze în numele camerei comunilor, făcindu lordilor cunoscutu că camera într'unu timp convenitu va trãmite acuzatiunea în articole speciali și va intemeia pe cea generale ce se face de uă camu-dată.

— De îndată apoi se numesce unu comitetu, care redige aceste articole și le raporteză camerei, eru ea, după ce le discută și le priimesce, le îndrepteză camerei lordilor, rezervându-și dreptulu a mai înainta și altele din timp în timp, precum uă putu se mai descoperă din fapte.

— Punerea în acuzatiune, uă dată ce s'a început, trebuie se se urmeze neapăratu și ea și judecata ministrilor. Nici prorogarea camerei, nici dizolvarea iei nu pôte se scape din acuzatiune seú de judecată pe ministri; ce e mai multu încă nici chiaru procedura nu pôte fi întreruptă în nici unulu din aceste casuri, supțu cuvintulu de a se revisui, fiindu altă sesiune, seú de a se lua în băgare de seamă de noui membri ai camerei în casulu unei noue convocări; ci toate se urmază întbmai cumu s'ar fi urmat, dacă era acea-ași cameră și în acea-ași sesiune în care s'a făcutu celu mai d'anteiu actu de acuzare. (Veđi *Mays parliamentary practice*, edit. 4-a, din 859, pag. 509 605).

Englesii dau uă mare importanță punerii în practică a acestui dreptu alu lor. În mai multe epoce ale istoriei lor s'au aretat foarte goloși de dinsulu și au dezvoltat uă energiă puternică ca se-lu susțin. Acestu dreptu existe virtuale în constituțiunea lor, ca uă consecință neapărată a răspunderii reali a ministrilor. Cea d'anteiu punere în acuzatiune, despre care face mențiune istoria constituțiunii lor, e a lordulu *Latimore*, consiliariulu regelui *Edward III*, în 1376. Suptu următorii patru regi, casurile de puneri în acuzatiune au fost dese, daru în timpul lui *Edward IV*, *Henry VIII*, și *Edward VI*, reginele *Mary* și *Elizabeth*, instituțiunea căduse în desuetudine, din cauză mai cu seamă, dice d. *Hallam* (istoria constituțională a Angliei),

că camera își perduse controlulu de asupra puterii esecutive. Practica însă a acestei instituțiuni reinviéză în timpul lui *James I*; și de la 1620, pină la 1688, se potu numera vre patru-deci de puneri în acuzatiune. În timpul lui *William III*, reginei *Anne* și lui *George I*, au fost vre cinci-spre-dece, în timpul lui *George II*, una singură în 1746. Cele mai din urmă puneri în acuzatiune sunt: cea din 1788, a lui *Warren Hastings* și cea din 1805, a lordulu *Melville*.

Din acestu micu istoricu alu practicei punerii în acuzatiune a ministrilor, putem se conchidem: — că această practică e uă consecință neapărată a responsabilității reale a ministrilor, care e și ea cea mai mare garanță a securității publice, a drepturilor și libertăților membrilor societății, de cătră relele inriuriri ale puterii esecutive, — că cându aceste libertăți au fostu mai bine asigurate, mai bine garantate, atunci și controlulu camerei a fostu mai efectiv, și punerile în acuzatiune s'au făcutu mai desu foarte desu încă; din contra, cându cetățianii n'au avut drepturi, cându n'au avut libertăți, n'au avut nici controlu asupra aginților puterii, nici respectulu legilor, au ajuns în stare de vită, a fi conduși cu boldulu; ori ce ațiune, ori ce controlare nu mai era atunci ceva reale ci unu ce ilusoriu: — că practica punerii în acuzatiune, de și de multe ori s'a putut face numai din patimă și din animosități, ce adese se aprind între ambele puteri, esecutivă și legislativă, din cauza contactulu intru care se află, însă această practică ce este uă dovadă pispăită a progresulu libertăților națiunii, n'a produsu nici uă turburare ordinii sociali, ori cătu de mare usu s'a făcutu de dinsa, cumu sunt cele 40 de acuzatiuni în cursu nu mai multu de 68 de ani, de la 1620 pină la 1688; cându cu totulu din contra lipsa controlulu, a libertății, au adus națiunea la scădere și mișeliă.

Cu toate acestea observăm că de la 1688 înainte órași încep a se impucina punerile în acuzatiune, și această într'unu timp cându libertatea poporulu se desvolta din ce în ce mai multu și se consolida pină se ajungă la acelu grad, de care ne mirăm uđl, care face ordinea sociale se fiă rezultatulu libertății individuali. După revoluțiune pină la 1746, se facu numai vre 16, și de aci înainte pină ađi, adică în cursu de 117 ani, abia doue numerăm, pe cea din 1788 și cea din 1805. Óre se fiă acesta din cauză că punerea în acuzatiune e una din acele fericeite instituțiuni, care rousesc și ajungu la adevăratulu scopu, de a impucina reulu ce persecută și chiaru de a-lu nimici, lucrându asupra moralii omulu prin intimidare, adică care, în casulu nostru, susțin moralea persónelor publice, prin respectulu ce le insuflă uă energiă și gelosă atitudine, de ună de drepturile națiunii, a camerei legislative seú a opiniunii publice? Noi nu ne îndoiim că acesta are uă mare parte în impucinarea punerilor în acuzatiune. Trebuie însă se mărturisim că ce a contribuitu mai cu seamă se impucineze atâtu de multu punerile în acuzatiune, pină se le reducă la nulă, e uă altă metodă practică prin care Englesii au reușit se facă responsabilitatea ministrilor și mai eficace, împedcându ațiunea lor, hănită vetemătoria, de la celu d'antiu pasu alu iei, și întimpinându reulu mai înainte de a se comite. Acestă metodă este: *Votulu de neîncredere*.

Spiritulu practic alu acestor ómenii, imputenicit prin educațiunea solidă, ce da uă instituțiune atâtu de forțe ca a guvernării de sine *self government*, au înțelesu de timpuriu că guvernulu sunt ei, că prin urmare

nu trebuie că vedă într'ensulu nici uă prevedință a totu binefăcătoria, nici inemiculu lor fatal; că binele trebuie se-lu adaste de la dingsii chiaru, de la energica lor activitate, și, în ce se atinge de organizarea sociale, de la înțeleptele lor combinări. De aceea, după uă lungă sperință a punerii în acuzatiune, pe care au practicat-o din toate puterile lor, a observat într'ensa doue defecte: întâiu că ea nu putea se preîntimpine roulu, cu totă latitudinea ce-i era lăsată, fiindu că trebuia ca ministrulu se fiă datu în judecată, după fapte rele începute celu pucinu; și alu doule, pentru că seú din cauza urelor și animosităților, ce nu potu dispăre din animele ómenilor, mai cu seamă în luptele lor politice, seú din banuiele, adese neltemeiate, că ministrii ar fi lucrându în secretu acte, cari au se fiă vetemătoria intereselor sociali, se făcea puneri în acuzatiune nedrepte, și astu-felu se vetema morala publică în ce trebuie se conserve mai puru: simțimintulu iei de justițiă. Pentru ca se corégă daru aceste defecte ale punerii în acuzatiune, au inventat votulu de neîncredere.

Principiulu Votulu de neîncredere e acesta: Guvernulu statulu se conduce de ministri răspunzători către Parlamentu pentru toate actele administrării lor, fără scirea și fără consimțimintulu căru Parlamentu ei nu potu se facă nici unu actu, cari ministrii potu se fiă depărtați pentru necapacitatea lor seú pentru abateri din datoriile lor, seú cându politica lor e desaprobată de Parlamentu. De unde urmază neapăratu că ministrii ce se pôte face actele relative la însărcinarea lor, ce se pôte administra, ce se pôte conduce uă politică, în fine ce se pôte fi ministri, trebuie se aibă încrederea Parlamentulu.

Cându Parlamentulu încetază de a mai ave încredere în ministri, atunci manifesteză acesta printr'unu *votu de neîncredere*, pe care-lu facu cunoscutu reginei printr'uă adresă. Modululu acestui votu e mai simplu decâtu alu punerii în acuzatiune. Acestă din urmă trebuie se se bazeze pe óre cari vine, de și într'unu înțelesu cătu de vagu, și vina pe óre cari doveđi legali; eru votulu de neîncredere, dice d. *Rowland* (în manualele seú de constituțiunea anglă), nu trebuie se se bazeze pe nici uă crime seú abateri din datoriă, e destulu se fiă motivat pe generala necapacitate a ministrilor de a administra afacerile publice în folosulu națiunii; și nici uă devadă nu se cere, cându votulu percede de la majoritatea camerei.

A. . . .
(sfirsitu pe mâne.)

Roma și Cartaginea.

Surdū pe cartă lumii doue mari națiuni pe cari suvenirile lor le separă și pe cari interesele lor le apropia. Aste doue națiuni n'au nimic comun, nici moravurile, nici instituțiunile, nici originile de ginte, și cu toate astea ele au aceleași destinație. Una, Englitera, s'a fundat și s'a dezvoltat prin puterea aristocrației sale; cea-altă, din contra, Francia, a mersu în organizarea sea sociale prin impulsionea puterilor democratice; dar și una și alta sunt cele doue puteri liberali ale lumii, și simțimintulu libertății mai tare de cătu urele lor seculerie, le a impus alianție cu atâtu mai solide, că nu se rađimă pe capricie trecetorie și că rađiunea singură trebuie se le formeze.

Astu felu Roma și Cartaginea au încetat d'a combate, și resbelele lor

s'au stins înainte ca unu Scipione se se fiă putut su la capitoliu spre a mulțami țelilor.

Darū, dacă Roma și Cartaginea nu se mai combatu, se desfid încă una pe alta: ele bănuiesc ambițiunile lor reciproce, nu cred în mutualele lor sinceritate. În Englitera, amu vedut formându-se legiuni de voluntari spre a respinge invasiuni imaginare. În Francia, nu acceptăm de cătu c'ua rezervă ironică îmbărbătările ce inițiativele generose ale politicei noastre găsesc de ordinariu din colo de canalele La Manche, și nu prę scim, cându Englesii aplaudu silințele noastre, dacă sunt nesce aliați ai causei popórelor seú nesce complici ai apesătorilor lor.

D'ua parte și d'alta aceste neîncredere sunt rele; ele sunu meschine și nefondate. Este ceva superioru care trebuie se rădice pe cele doue popóre mai presus de prejudiciile naționali, și care, dădu silințelor lor unu scopu comune, trebuie se le impace după ce le va fi desarmat.

Francia și Englitera represintă d'a cumu înainte principiile noue ale politicei. Doue revoluțiuni le au transformat; 1688 și 1789 le au despărțit uua după alta d'acea vechiă lăspede a asolutismulu european care nu se putea manșine de cătu prin unitatea sea. În ziua cându comunile englesi se emancipară și formară uă dinastie nouă după imaginea lor, vechia Europa își-perdu basea sea. Cându Francia urmă acestu exemplu, sfărământu vechiulu regim, Europa feudale se rădică: ea voi se lupte; daru Revoluțiunea franceză, trecindu peste dinsa ca unu orcanu, a încovoiat resistințele s'a semenat pretutindine seminția libertății.

Astă-đi după convulsionele ce au miscat totu, Europa asteptă, în sinulu unei turburări profunde, formulele cele noue ale esistenței sea sociale. Libertatea, a cării seminția amu aruncat-o noi tuturor popórelor ca uă bine facere a victoriei noastre, a crescutu pretutindini c'ua admirabile vigore. Daru culesulu este încă departe, și secetea apesă încă multe naționalități.

Ce pôte grăbi mai securu maturitatea astui gloriosu culesu? Unirea singeră, seriósă, completă a Franciei și a Engliterii.

Astă unire este pacea în Europa, și prin influința păcii, este dezvoltarea răpede și secură a tuturor ideielor liberali și progresive.

Fără îndoielă, suntu cestiuni ce potu aduce turburări trecetorie: astu felu este, spre exemplu, cestiunea Poloniei. Este aci unu interesu de justițiă, de umanitate, ce merită cea mai viuă sollicitudine și care ar justifica la nevoia mari sacrificie. Daru Polonia însă și nu este de cătu unulu din aspectele unei situațiuni așa de vaste ca interesele noue ce ea îmbrăcișeză.

Este astă-đi în Europa unu elementu ce se desvolta pe fiă-care și pe care nu mai este cu puțință a-lu conține cu resistința materiale. Astu elementu este democrația.

În Francia, Democrația, după ce a fostu multu timp armata desordinei, a devenit uă forță regulată, cari participă la viața socială și care a găsit, în votulu universale, pârghia putinte a influinței sea.

În Englitera, radicalii, cari nu erau la începutu de cătu uă grămadă

informă în meetinguri, au devenit uă partit în parlamentu; ei își au oratoriilor lor, ómenii lor de stat, și voru fi într'uă și pentru Wigh-i (liberali) cea a ce erau pin'acumu acesti a pentru torie-i (conservatori).

În Rusia, șerbii emancipați considera deja emanciparea lor mai pucinu ca unu rezultat de cătu ca condițiunea unei vieți noue. Unu strat uimense de influință sociale apare supțu ruinele șerbiei, și aduce vechiei societăți rusesce necesități de profundă modificare.

În fine, în Austria, în Prusia, în Germania, în Italia, democrația este pretutindeni militante, aprópe amenințătoria: ea se rădică; ea se crede mai tare; ea visează dominațiunea!

Ce trebuie se facem? s'o nimicim! Este cu neputință.

Trebuie se-i dăm satisfacere legitime la cari are dreptu ce se facem se cadă din mânele sea periclósele cerințe ce ea cercă a impune.

Trebuie se fimu drepti pentru trebuințele sea legitime, ce se fimu neimpăcați pentru patimile sea.

Lumea morale nu este mai imobile de cătu lumea fisică și armonia sa se face prin miscarea ce o apropiă neîncetat de scopulu marcat de prevedință. Numai, la óre-care epoce, evoluțiunea ce îndeplinesce dinsa și care se numesce proeresu, devine mai răpede și mai neresisibile, și formele vechie, de multu timp usate, disparu d'ua dată spre a face locu unei ordini noue.

Cându, în seculu V, barbarii coprinseră imperiulu romanu, trecură peste vechia societate păgână ca uă destrucțiune iresistibile.

Ea nu putea opune de cătu neputință la resculara spontaneă a popórelor noue contra unui edificiu ce nu mai avea temelii. Imperiulu romanu cădu, barbarii se făcură crestini, și Europa nouă fu fundată.

Astăđi, în condițiunile cu totulu diferite, și supțu formele îndulcite, create de civilizațiune, uă scudire profundă s'a datu societății europiane. Elemente puterice, pe cari le conținuse pin'aci, resar și se impun; nu suntu numai naționalități apesate ale căroru trunchiuri se agită și caută a se întruni; națiunile ineseși sunt în lucrarea transformării și aspiră invederat uă dezvoltare mai largă a condițiunilor loău de esistență.

Care este interesulu generale ce ese din astă situațiune nouă? Acelu interesu nu este d'a o împedica prin rivalități de ambițiune, ci d'a o ajuta prin exemplulu nostru, prin acea forță de expansiune morale ce Francia pörtă în sine. Primulu Imperiu a dominat Europa prin resbelu și cucerire; alu doule Imperiu trebuie s'o asimileze civilizațiunii noastre prin pace, prin creditu și prin toate influințele petrunetorie ale progresulu alu căru gloriosu inițiatoru este.

Pentru acesta ne este permis uă uita luptele noastre istorice și neîncrederele noastre actuali în contra Engliterii, și a funda între ea și noi alianța libertății popórelor; acesta va fi Sânta Alianță cea nouă. Ea nu va amenința pe nimine, căci va fi garanția cea mai secură de echibrulu tuturor drepturilor și tuturor intereselor.

Dacă Englitera și Francia voru fi separate, desbinările lor voru sfășia Europa.

Unirea lor, din contra, conținând mutualile lor ambițiuni, va asigura securitatea tuturor statelor. Ea este chiar condițiunea păcii generale. Ea este mai mult încă: este o îmbărbătare nemărginită desvoltării Europei liberale. Supt influința aștei uniri și a tuturor rezultatelor ce va produce pentru cele două popore, vom vedea totă politica cea veche europeană transformându-se, și în locul său resărind un nou echilibru fundat pe dreptate, pe drept și pe satisfacerea tuturor intereselor ce suferă astăzi, ce murmură, ce amenință, și de cari trebuie a ține socotela.

Dacă Roma ar pute încă se sfărâma Cartaginea, totu n'ar trebui se cerce. Ar fi o glorie deșertă. Aceste două mari rivali au o destinație măreț: cea a d'a se face emule. Ele reprezintă progresul și libertatea. Seperate, ele ar fi biciul și incendiul Europei; unite, ele ar fi exemplul său, și alianța lor poate resolve în modu pacificu toate cesiunile din cari antagonismul lor face teribila problemă a secului XIX.

Secretariul Redacțiunii A. BONNIN.
(La France).

Domnule Redactorii.

Permiteți-mi a rectifica o eroare, care s'a străcurat în coloanele stimatului diariu ce direcțai. În revista politică a numărului de astăzi, vorbindu despre starea rea a diligențelor și despre dese resturnări ale lor, cari sunt adese urmate de nenorocite accidente, citați între altele și pe socia mea ca victimă a relei administrări a serviciului de diligențe. Recunosc că însu-mi am dat ocaziune la acea eroare: am vorbit de nenorocirile, ce se grămădesc pe capul meu, și am dîsu că socia mea, care a sosit acum cu diligența de la Iași, și-a ruptu un picior și jace cu dureri cumplite în pat. Acesta este adevăratu, dar socia mea nu și-a ruptu piciorul în diligența sau prin resturnarea ei, ci la Iași. Neapertu călătoria de la Iași pînă aici a agravat reul și a măritu durerile, dar pentru acestu serviciu diligenței n'are nici o culpă; și prin urmare n'am și nu potu ave nici o pretensiune în contra administrațiunii diligențelor. Înțeleg că cavintele mele „că socia mea a venit de la Iași prin diligența c'unu picioru ruptu,“ (și care sunt adevărate) a pututu, a trebuitu chiaru, în lipsă de alte esplicări, se ve face a crede că accidentele s'a n'implat prin resturnarea diligenței; culpa daru este oare cumu a mea, fiindu că în durerea mea am realatut numai faptul, fără a esplica accidentele.

Me simțu datoriu a areta totu d'a una adevăratu, și ve rog, d-le Redactorii, a rectifica o eroare, care s'a străcurat, fără voia mea și negreșitu fără nici o culpă din parte-ve, în revista politică de astăzi a diariului *Românului*, eroare provenită numai dintr'ua rea înțelegere a cuvintelor mele.

Primiți, d-le Redactorii, &c. &c.

Nesslern.

București 2 Iuliu 1863.

IOAN CÂMPINIANU.

(Veți No. de la 29 Iunie.)

II.

Deviitoriu din străvechia familie a *Cantemirescilor* moldovani, Ioan Cămpinianu împrumutase pronumele acesta, ca și părintele, ca și mulți din moșii săi, de la frumoasa lor proprietate *Cămpina*. În familia Cămpinianu, ca și în familia Goleșcilor, ca și în alte

familie bune din țară, amorea patriei virtuțile romane, umane și creștinesci, au fostu mostenitorie. Astu-feliu, tatăl reposatului, Scariatu Cămpinianu, au figurat în totu darna în capulu pămintianilor cari dau gona de marte fanarioților și cari mai aperiau drepturile țerei ca opozanți prin convingerea cea mai intimă. Mama sa era o femeie pe care naturei i-au fostu plăcutu a o împodobi cu toate virtuțile secului ei. — Fratele reposatului, spătarul Constantinu Cămpinianu, fu omul cel mai dreptu, cel mai milostiv din contimpurării săi. Unu altu Cămpinianu, vornicul Constantinu Cămpinianu, mure inveninat dimpreună cu alți trei boiari patrioți, banul Grigorie Brancovanu, banul Barbu Văcărescu, și Banu, C. Bălăceanu, pentru că scieau se face peptu străinului ce ne impunea regulamentul și pentru că împreună cu Iancu Văcărescu își luase mândra misiune de a destepta țera la faptul răpirii autonomiei sale. Opozițiunea acestu vigurosă decise pe Rusia se mai adaste, pînă la 1837, cu fraudulosă introducere în regulamentu, amu cunoscutu articlu. Provedința păstrase erăși unu Cămpinianu onorea se demasca pe fidia și mrejițele rușilor.

E bine, din o așa casă, din o așa familie, unde numeri virtuțile și devotamentul după spiță, era cu neputință ca Ioan Cămpinianu se nu esă ce a esitu. La dînsulu s'au adevăritu încă o dată că: *casa părintescă, este scola cea mai bună.*

Ivirea lui Ioan Cămpinianu pe scena politică a țerei sale, fu pe la anul 1826. Dinică Goleșcu se întorsese din esiliu unde lăngea după participarea sa la evenimentele din 1821, supțu Tudor Vladimirescu. Elu căuta asociați pentru a întreprinde mai multe lucruri de folos publicu pentru națiune. În unire cu alții, între cari și d. I. Heliade, compuse statutele unei societăți progresiste. Goleșcu deschise vasele salone ale caselor sale, unui casinu național, unei bibliotece; publică călătoria sa în Germania și Elveția; mai publică o colecțiune de tratate turco-ruse, în scopu de a lumina pe români asupra drepturilor lor. Imbogăți literatura națională cu unu traducțiune a filosofiei morale a lui Vamua.

Eată ce și punea în perspectivă statutele acestei societăți: statornicire de colegie naționali, — statornicire de școle normale în fiecare capitale de județ, — statornicire de școle primarie în fiecare sat, fundare de diarie în limba română, — abolțiunea monopolului tipograficu, — incuragiere traducerii în limba română a operilor clasice, — formarea unu theatru național și alte îmbunătățiri.

În facia unei asemenea mărețe și generose întreprinderi, Ioan Cămpinianu nu putea române înapoi. Elu și-au apropiat ideea și fondulu, și au scondut-o cu toate puterile de cari dispune anima unu omu tânăr, luminat, devotat; căci Cămpinianu de multu era convins că numai publicitatea în țară și în afară, că numai rădicarea limbei naționale, că numai școlile, asociațiunile, teatrul și literatura ne voru mântui. — Astăzi, cându multe din aceste îmbunătățiri de antia ordine pentru o națiune, s'au realitat, ideea de la 1826, încă este practică, are meritulu prevederii celei mai consumate, alu unu scopu mărețu, demn de o națiune ce aspiră a se descepta.

Dar pe cându patrioții români plănău astufel, Rusia nu dormia. Ea nu incuviința. Opozițiunea facișă a consulului rusesc, Minziaki, puse stavilă ori căril mână de ajutoru ce au voit se le tindă Grigore Ghica vodă, și novatorul fură siliți a amana pentru nise timpuri mai bune planurile lor reformatorice. Cu toate aceste, colegiul din St. Sava și Craiova se deschise; mai multe școle române s'au înfițiat.

La 1 Mai 1831, cea d'anteia Adunare generală straordinară fu convocată în Iași și București pe baza regulamentului, Vechiulu obicei cerea

ca deputații ce compunea aceste adunări, se fi alesu de districte. Adunarea din 1831, fu cempusă mai în totul din creaturele Rusiei numite directu de președintele deplinu imputernicitu Kisileff. Se dice că cea mai mare parte din deputații veniți de prin județe, nu scieau care era motivulu chiamării lor, pînă ce nu sosiau în Iași și București. Scopulu însă era d'a supune la aprobarea Adunării Regulamentele organice, astufel cum le fabricase Rusia după chipulu și asemănarea ei. A căpeta pre forma sancțiunarea Adunării căci numai ele erau în dreptu a reglementa în țară, în virtutea autonomiei ce li s'au fostu recunoscutu prin art. 5 alu tratatulu de Adrianopol. Acesta era forma nu și fondulu.

Spiritulu acestei Adunări, ori cătu de abusiv era compusă, nu respundea cu deplinetate la așteptările Rusiei. Ea nu isbutise a aduce elementele unei ascultări orbe; printre chiamati se prelinse și omeni independenți, români cari înțelegeau întinderea mrejei; cetățiani cari aveau simțulu binelui și alu reului, cari cercetau, judecau, raționa. Dice-se în adevăru în discursulu de deschidere alu adunării din Moldova, 8 Mai 1831. — „Förte măhnicosul lu, cru este a vede că în mijloculu foșit, rielor lucrări ale administrațiunii, se află oare-cari persoane dușmane țerei lor, care caută se împiedica, ce punerea în lucrare a îmbunătățirilor inchipute și a insula necredință etc.“ (Uricariu II, pag. 212) Uă opozițiune destul de vinosă, pentru timpii aceia, sbucni în sinulu Adunării de la cea d'anteia ședință. Mai anteu s'au incriminat modul convoacării, apoi însuși Regulamentul. De și desbaterile au fostu invoite numai asupra detaliilor, mai multe incidinți au dovedit ca ideea națională nu pe rise, precum credea Rusia, ci că făcuse progrese analoge cu prețulu ce puneau românii pe autonomia lor. Rusia era top'tă. Alarmată de neincăderea ce întrevea în spirite, voi a se pune la siguranță cu ori ce preț. Atunci se esilă I. Văcărescu poetulu, pentru că protestă în contra depărțării Mitropolitulu Grigorie, și în contra ilegalii procederi de a se presede adunarea de unu generariu rusu, în contra vechiulu obicei. Mulți deputați mai puțin curagioși au esu presiunii celor 200,000 de baionete muscălești de ocupațiune. Regulamentul au trecut cu sila. Eari mulți au protestat, pînă la finele sesiunii, și au refusat d'a suprema regulamentul. În fruntea acestora sta Ioan Cămpinianu, betrănul Bălăceanu și Chrisoscoleu, trinita patrioți din care unu poetu contimpuranu, în intusiasmul și reconșcința sa, propunea de a se proclama trei sfinți.

Cătu despre nefericitulu mitropolitu Grigoriu, după ce suferi rigurile unui esiliu barbaru de cincă ani, după ce și perdu sănătatea, fu pus în libertate. Abia îi mai remase atăta putere încotu se se pōtă țiri pînă în patriă, unde își dede opșesculu sfințit la câteva zile dupe ajungerea în București.

Eată horizonte de plumb, supțu care își incepea Cămpinianu cariera cu totă forța unu sufletu mare, unei anime generose.

Trecură trei ani de la punerea în lucrare a Regulamentulu. Aleu Ghica se numi domnu alu țerei Romănesci. Patriotismulu și simțimentele lui de pînă atunci, nu erau supuse nici unei indoiele. Era amiculu intimu, alu lui Cămpinianu. Acesta merge de-lu întimpin la Giurgiu. Se inchide cu dînsulu în Carantină, și prin u muncă de șapte ore se silese a-i insula principiile unui patriotismu viu și luminat, esortându-l a se emancipa de epitropia Rusiei și a se rădica pentru viitoru, în patria națională, în România. Domnulu înțese mărimea rolulu ce i se destina, daru n'avea putere de a-lu esecuta. — Cămpinianu asă, cu sufletulu sdrobitu de durere, că supțu haina vechiulu său amicu numai era acum un omu care se aiba anima d'a lupta contra țiarulu. El se despărțiră: Ghica pentru a domni, Cămpinianu pentru a lucra din totă virtutea trupulu și sufletulu său la restatornicirea libertăților și a independenței patriei sale. În acea întâlnire se plântă semința acelei opozițiuni care au demascat a-

late intrige mășșive ale străinulu, care au înălțiat națiunea română în ochii Europei.

Nimine nu era mai inventativu decât Cămpinianu în mijloce de regenerare a țerei; nimine nu era mai competentu decât Cămpinianu a pricepe că teatrul este unu din cele mai puternice mobil ale civilizațiunii unui poporu, una din cele mai mari școle de virtute și de glorie. Familiariu cu literatura clasică a elinilor și romanilor, elu scia ce făcuse teatrul pentru gloria descendenților lui Romulu și Teseu. Elu sciea că eroismulu, curătenia moravurilor, bărbăția, pasiunea gloriei, erau nutrite și întărite prin cooperarea luminată a unu spectaculu național, a unei scene pe care Socrate avea de onore a se areta, în care Platon găsia unu folosu așa de mare; unde Alcibiade dobindi trei cunune; unde Catone se pregătia din copilaria a deveni cea ce l'am vețutu la bărbăția. Dominat de aceste principie, ce la dînsulu deveniseră o dogmă, cu concursulu altor bărbăți, Heliade, Aristia și alții, Cămpinianu deschise în anul 1835 prima societate filarmenică, fundă scena națională cu toate pedicele guvernulu și ale Rusiei. Avea lu Cămpinianu au contribuit la această întreprindere, pentru totu ce privește la materiale, erū sufletulu pentru intelectualu; scopulu acestei societăți era literariu în formă, daru politicu în fond. Era unu felu de academie în gurulu căria se grupau artistii, tinerii, autorii Romăniei viitorie, toți cari iau simțulu curgind în vinele lor generosulu sânge romănescu. Desvoltarea ideei naționale în totă România, Unire, cultivarea limbei, reintroducerea literelor străbune române care dau limbei adevăratei ei formă, traducerea capetelor d'opere clasice, punerea lor pe scenă, a face din scenă o școlă de morale patriotice și de politică națională, a lumina țera și a o face în același timp se se manifeste cătră Europa ca adevăratele ei caracterie, a-și alia, a subvenționa presa europeană, pentru ca se ne pledeze ca usa înaintea lumii civilizate, a deschide ochii Europei asupra adevăratelor ei interese asupra progreselor uriașe ale Rusiei, asupra inării însemnătăți politice și geografice a principatelor: Eată mijloce pe cari compta Cămpinianu, pentru a re'nvia naționalitatea română, pentru a-i da locul ce i se cuvenia în rândulu poporelor. Eată ce se lucra în casa lui. Uă greutate mai era de învins; prejucie înrădăcinate priviau în specialitatea de actoru o profesie degradatoriă, unu comediantu. Cămpinianu isbutese a scoate unu oficiu domnescu prin care „teatrulu era considerat ca o școlă; actorulu recunoscutu de funcționariu publicu, și după unu timp de serviciu admisibile în toate funcțiunile Statulu.“ Fu destul atăta pentru ca fiii și fiicele celor mai bune familie se nu se mai roșescă d'a se sui pe scena română. Resultatulu acestei fu că, după optu-spre-șapte lune de exercițiu și studiu, se jucă *Mohamed* alu lui Voltaire cu unu succes nesperat, cu unu succes care impuse intusiasmul publiculu pînă la lacrime. Dîna aceea fu o adevărată și deserbare națională. Mândria romănilor se înălța. Succesulu lui *Mohamed* desceptă gelosia Rusiei. S'aceta nu pentru principiile de cari era presemenată piesa, ci pentru că tragedia era scrisă în romănescu, pusă pe scena română și jucată de actori români. Deci *Mohamed* fu oprit. Pe cătu creșeau însă rigurile turbate ale Rusiei, pre atăta și mai multu se rădica avintulu națională la suflarea cea puternică a Cămpinianulu. Toți punu mâna la lucru și în scurtu timp mai multu de optu-șapte de piese fură în stare d'a fi represintate. Pre d'asupra s'au dobindit pentru antia oară, două compuneri originale: *Michailu Viteazulu* și *Cet dou-spre-șapte boiari*.

Progrese atătu de răpedi intimidă daru guvernulu. Elu otări a le ține cale și a le stinge lumina. Așa era voința Rusiei. Eată cum se procese: Guvernulu s'au prefăcutu că se interesă de desvoltarea acestei instituțiuni și areta dorința de a sacrifica pentru prosperitatea ei; luă îngrijirea teatrulu asupra sa. S'au încredințat direcțiunea unor omeni cari lucrau contra desvoltării lui. Pentru a da o lovitură simțitorie, cesiunea se incepu

prin represintatiunea lui *Saulu* de Alfieri, tradusu de d. Aristia. Concurșulu publiculu fu nemărginitu, receta minunată; daru a doua și teatrul era închis. Direcțiunea dedese falimentu.

Cu toate aceste, Cămpinianu n'au pregetat a sacrifica teatrulu, ca ori căril fapte adevăratu naționale, averea sea, casa sea, proprietatea sea, banii sei. De aceea cu totu dreptulu cuvintu merita numele de *părintele teatrulu român*.

Cămpinianu este celu anteu din țera noastră care au liberat pe sclavii sei în 1837. Goleșcu îl urmară, de acolo și alți boiari, cari se roșiră de a mai ține în lanțurile sclaviei pe nise creature omenesci libere de la natură ca și dînșii. Statulu încă n'au ce face și unu anu mai târziu, guvernulu propuse o lege de rescumperare și decretă liberarea și colonizarea prin sate a patru mii de țigani ai statulu. Pe cându însă Cămpinianu își libera țigani, alți boiari puneau pe ai lor în citațiune, sau îi cedeau pentru câteva decimă de mil de galbeni cari le servira la rădicarea unor falnice locuințe.

Cu toate aceste ocupațiuni pacifice, furtuna, și o furtună cumplită, mugea în depărtare. Opozițiunea în contrasistemului rusesci care pusesse ghiarele pe toate resortele guvernulu din țară, creșea d'o vedeai cu ochii. Necertitudinea lui Ghica era în culme. Nici cutea a se arunca faciș în braciile Rusiei, nici a primi concursulu patrioticu ce-i înfăcișia Cămpinianu și amicii sei. Mai avu slăbiciunea de a se lăsa adimeni de cătră Michailu Sturđu alu Moldovei și a face o doleanță către cabinetulu de Petersburgu, în contra tendințelor liberali ce năvăliau din toate părțile. Lui Ghica îi venise gustu se inchidă Adunarea și se guvernă fără dînsa. În acestu simțiu făcu demarșele sale cătră cabinetulu rusescu. Rusia respunde într'unu modu evasiv. Ghica usă de măsuri extreme în contra partidei naționale. Esistența acestei partide este unu fenomenu pentru st'ant cându o află supțu unu regim de despotie ca alu nostru. Ei se intrăbau: cumu pōte fi o tinerime inspirată de de așa simțimente naționali acolo unde instrucțiunea publică era delăsată în mânele unei creature a Rusiei, unde presa nu putea desbate nici o cesiune, nu putea publica desbaterile și discursurile Adunării; unde nu-și putea permite cea mai mică reflesione asupra actelor guvernulu asupra vițelor guvernulu, asupra vițelor administrațiunii.

Censura, deși ne inscrișă în lege, esistea în totă plenitudinea barbariei și a asprimilor ei.

Secretariulu Statulu scriea într'una din zile directorulu unu diariu român: „Principile ve autorisă a publica *Gazeta d-vostre*. Nu veți vorbi însă „nici o dată de politică, ci ve veți „mărgini în literatură; și totuși, ar- „ticlele voste literare vor trebui se „fiă toate supuse censurei.

„Semnatu *Arsaki*.

„1836, 21 Sept. No. 1838.“
Și cu toate aceste lumina esistea; ideea progresu uriașu, căci Cămpinianu era între români și Dumnezeu lu poporelor era cu dînsulu, și puterea lor, numărulu lor creșea din zi în zi, căci cauza ce aperiau era cauza dreptății, a egalității, a înfrățirii și a independenței poporulu român.

De aru sci tinerii nostri, omenii nostri, de toate stările și virștele, se mai lucreze, se mai spere cumu se lucra supțu Cămpinianu, amu fi fericiți și n'am avu de îndurat miseriele ce ne bantua și astăzi ca supțu fanarioți, ca supțu Regulamentu.

Dar nu l...
Astăzi mișcia este pretutundine, înjosirea pretutundine! — Nici o simțire nobile! În totu locul deșertulu; desgustulu coprinde anima omulu onest.

* * *
Colson, pagina 69.

Spre sciința publică.

D. Cyrille provine pe toate persoanele ce au avut relațiuni de interesu cu d-sa, că boesce a eși din țară peste o lună de zile. Prin urmare rog pe toți cari au a lua ceva dela d-sa, fie de orice felu să-și adreseze cererile lor la d-sa, mai înainte de Iuliu în strada teatrulu No. 7.

